

СТ А Н О В И Щ Е

От: Доц. д-р Цветан Стефанов Мадански, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Стопански факултет, катедра „Икономика“, професионално направление: 3.8 Икономика

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен “доктор” в професионално направление 3.8 Икономика, докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ към катедра „Финанси“ при УНСС .

Автор на дисертационния труд: Мехмед Лятиф Расим-докторант в самостоятелна форма на обучение срещу индивидуално заплащане в катедра "Финанси" при УНСС

Тема на дисертационния труд: „Ролята на преките чуждестранни инвестиции за ускоряване на икономическото развитие на България“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №3062/10.11/2023 г. на зам. Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Мехмед Лятиф Расим е зачислен като докторант със заповед на Ректора № 1355/ 15.06.2020 г. в катедра „Финанси” при УНСС. Срокът на завършване на докторантурата е 01.06.2022 г.

Докторантът е положил успешно всички изпити в рамките на докторската програма. Докторантът завършва бакалавърското си образование по „Бизнес администрация“ през 2017 г. в университета Бохум в Германия, както и магистратури по „Икономика и право“, „Митнически и данъчен контрол“ в Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, „Европейско управление и икономическа

дипломация“ и „Бизнес администрация“ в Нов Български Университет. През 2020 г. е зачислен като докторант в катедра „Финанси“ на УНСС. Мехмед Расим е взел участие в 5 национални и 2 международни научни конференции в страната и чужбина от 2017 до 2023 г. Владее немски, английски и руски език.

Общият брой набрани точки от образователната програма, апробацията на научните резултати на докторанта и публикациите, покрива изискуемия брой съобразно вътрешната регламентация на УНСС.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на тема „Ролята на преките чуждестранни инвестиции за ускоряване на икономическото развитие на България“ е в обем от 224 страници, от които 189 страници основен текст, 14 страници приложения и 176 библиографски източници. Текстът съдържа 13 фигури, 28 таблици и 14 графики.

Представеният дисертационен труд е посветен на актуална проблематика свързана с преките чуждестранни инвестиции в Република България.

Дисертантът е очертал обекта - ПЧИ в България и предмета на изследването - ролята и ефектите на ПЧИ за икономическото развитие на България, както и посочва конкретните цели и задачи пред същото.

Формулирани са няколко (5 на брой) конкретни задачи на дисертационния труд – на с. 11 от дисертационния труд. Пак тук, на с. 11 е формулирана и основната теза на труда, която подлежи на доказване, а именно, че не всички ПЧИ допринасят за ускорено социално икономическото развитие на България в периода 2008-2021 г., в частност, до адекватен ръст на БВП. Посочено е също, че както в икономическата литература, така и в приложната икономика доминира разбирането, че преките чуждестранни инвестиции имат еднозначно позитивна роля за цялостното социално-икономическо развитие на страната-бенефициент, като същевременно е обяснено, че при извършения задълбочен анализ, подобно твърдение не се потвърждава автоматично, както и за да се реализира потенциала на чуждите инвестиции е необходима адекватна икономическа и инвестиционна политика, развити координиращи функции на държавното управление, както и селективен подход при насърчаването на инвестициите във по-високотехнологичните сектори на местната икономика. В противен случай приноса на ПЧИ може да се сведе до скромни резултати и дори да бъде напълно компрометиран.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Резултатите от иконометричното изследване за установяване и оценка на ефекти от икономическия растеж върху натрупания размер на ПЧИ в българската икономика показват наличието на права връзка както в краткосрочен, така и в дългосрочен план. Описано е по-широкото влияние на състоянието на икономиката чрез прираста на БВП, изменението на брутната добавена стойност, бруто образуването на основен капитал, потока от ПЧИ, състоянието на пазара на труда и нивата на лихвените проценти.

Дисертацията може да се определи като новаторско приложение на използваните методологически инструменти в областта на избраното изследователско поле в родната научна литература.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

По отношение на приносите, формулирани на с. 189, моето мнение е, че те са коректно представени. Депозираният дисертационен труд действително е цялостно изследване на посочения конкретен обект на изследването.

Като основни приносни моменти в дисертацията могат да бъдат изтъкнати следните:

-Установени са основните затруднения в политиката на страната за привличане на ПЧИ и за използване на предвидените стимули и мерки от инвеститорите.

-Разработен е комплексен модел за оценка на разнопосочното влияние на ПЧИ върху икономиката с макроикономически, регионални, научно-приложни

-Представени са негативните ефекти от ПЧИ върху икономиката и е разклатено тяхното едностранно „митично“ въздействие върху просперитета обществото и икономическия растеж.

-Систематизирани са теориите и основните обстоятелства, свързани с привличането на ПЧИ в България. Изведен е модел за увеличаване на ПЧИ в страната, насочен към облекчаване на процедурата за сертифициране, промяна в инвестиционните стимули и използване на инвестиционен маркетинг.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Във връзка с процедурата по публична защита докторантът е представил две публикации на английски език в международни научни списания и пет статии в сборници от доклади от проведени научни конференции. В

публикациите и част от докладите се анализират проблемите, разработвани в дисертационния труд.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът отговаря на изискванията и дава коректна представа за дисертационния труд. Приведени са необходимите публикации.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Дисертационният труд може да бъде използван като основа за развитие на учебно съдържание, което ще допринесе за разбирането на теоретичните и емпиричните подходи, както и актуалното състояние в изследваната област от студентите в някои бакалавърски и магистърски програми в страната.

8. Заключение

Като цяло общото впечатление от дисертационния труд е определено положително. Авторът е показал както необходимото познаване на материята, така и умение да извършва научен анализ, с което удовлетворява законовите изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор”. Самата дисертация ще представлява несъмнена ценност за подготовката на специалисти в тази област и на студенти и по тази причина е препоръчително да се издаде в отделна книга.

Отчитайки баланса между приносите на докторанта, тяхната значимост и дадените препоръки, давам положителна оценка на представения за защита дисертационен труд на тема „Ролята на преките чуждестранни инвестиции за ускоряване на икономическото развитие на България“ с автор Мехмед Лятиф Расим. Той отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, което ми дава основание да предложа на уважаемите членове на научното жури да гласуват за присъждане на образователната и научна степен “доктор” по научната специалност 3.8 Икономика на докторанта Мехмед Лятиф Расим.

01.12.2023 г. гр. София

Член на научното жури:

/...../

Доц. д-р Цветан Мадански

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

STATEMENT

By: Assoc. Prof. Dr. Tsvetan Stefanov Madanski, Sofia University St. Kliment Ohridski, Faculty of Economics and Business Administration, Department of Economics, professional field: 3.8 Economics

Subject: Dissertation for the award of the educational and scientific degree "Doctor" in the professional field 3.8 Economics, doctoral program "Finance, money circulation, credit and insurance" at the Department of Finance at the UNWE.

Author of the dissertation: Mehmed Lyatif Rasim - PhD student in independent study for individual payment in the Department of Finance at UNWE

Dissertation Topic: "The Role of Foreign Direct Investments in Accelerating Bulgaria's Economic Development"

Reason for submitting the opinion: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation according to the Order № 3062/10.11/2023 of the Vice Rector of the UNWE.

1. Information about the dissertant

Mehmed Lyatif Rasim was enrolled as a PhD student by the Rector's Order No. 1355/ 15.06.2020 in the Department of Finance at the UNWE. The term of completion of the PhD is 01.06.2022.

The PhD student has successfully passed all examinations within the PhD programme. The doctoral candidate completed his Bachelor's degree in Business Administration in 2017 at the University of Bochum in Germany, as well as Master's degrees in Economics and Law, Customs and Tax Control at

the Faculty of Economics of the University of Economics "St. Petersburg". Kliment Ohridski", "European Governance and Economic Diplomacy" and "Business Administration" at New Bulgarian University. In 2020 he was enrolled as a PhD student in the Department of Finance at the UNWE. Mehmed Rasim has participated in 5 national and 2 international scientific conferences in the country and abroad from 2017 to 2023. He is fluent in German, English and Russian.

The total number of points accumulated from the educational program, approbation of the PhD student's scientific results and publications, covers the required number according to the internal regulations of the UNWE.

2. General characteristics of the presented dissertation

The dissertation on "The Role of Foreign Direct Investments in Accelerating Bulgaria's Economic Development" is 224 pages long, including 189 pages of main text, 14 pages of annexes and 176 bibliographic sources. The text contains 13 figures, 28 tables and 14 graphs.

The presented dissertation is devoted to topical issues related to foreign direct investments in the Republic of Bulgaria.

The dissertant has outlined the object - FDI in Bulgaria and the subject of the study - the role and effects of FDI for the economic development of Bulgaria, as well as indicates the specific goals and objectives for the same.

Several (5) specific tasks of the dissertation are formulated - on p. 11 of the dissertation. Again, on p. 11 is also formulated the main thesis of the work, which is subject to proof, namely that not all FDI contributes to accelerated socio-economic development of Bulgaria in the period 2008-2021, in particular, to adequate GDP growth. It is also indicated that both in the economic literature and in applied economics the understanding that foreign direct investment has an unequivocally positive role for the overall socio-economic development of the beneficiary country dominates while at the same time it is explained that in the in-depth analysis carried out, such a statement is not automatically confirmed, and in order to realize the potential of foreign investments, an adequate economic and investment policy, developed coordinating functions of the state administration, as well as a selective approach to the promotion of investments in the more high-tech sectors of the local economy are necessary. Otherwise, the contribution of FDI may be reduced to modest results and even completely compromised.

3. Evaluation of the scientific and applied results obtained

The results of the econometric study to identify and assess the effects of economic growth on the accumulated amount of FDI in the Bulgarian economy show the existence of a direct relationship both in the short and long run. The broader impact of the state of the economy is described through GDP growth, changes in gross value added, gross fixed capital formation, FDI flows, labour market conditions and interest rate levels.

The dissertation can be described as an innovative application of the methodological tools used in the chosen research field in the domestic scientific literature.

4. Evaluation of scientific and applied contributions

Regarding the contributions formulated on p. 189, my opinion is that they are correctly presented. The dissertation as submitted is indeed a comprehensive study of the particular object of study referred to.

The following may be pointed out as the main contributions of the dissertation:

- The main bottlenecks in the country's policy for attracting FDI and for investors to use the provided incentives and measures have been identified.

- A complex model has been developed to assess the multidirectional impact of FDI on the economy with macroeconomic, regional, scientific and applied aspects.

- The negative effects of FDI on the economy are presented and their unilateral 'mythical' impact on societal prosperity and economic growth is unpacked.

- The theories and main circumstances related to attracting FDI in Bulgaria are systematized. A model for increasing FDI in the country is outlined, focusing on easing the certification procedure, changing investment incentives and using investment marketing.

5. Evaluation of dissertation publications

In connection with the public defence procedure, the PhD student has submitted two publications in English in international scientific journals and five articles in proceedings of scientific conferences. The publications and some of the papers analyze the problems developed in the dissertation.

6. Evaluation of the abstract

The abstract meets the requirements and gives a correct picture of the thesis. The required publications are given.

7. Critical comments, recommendations and questions

The dissertation work can be used as a basis for the development of educational content that will contribute to the understanding of theoretical and empirical approaches, as well as the current state of the researched field by students in some bachelor's and master's programs in the country.

8. Conclusion

Overall, the general impression of the thesis is definitely positive. The author has demonstrated both the necessary knowledge of the subject matter and the ability to carry out scientific analysis, thus satisfying the legal requirements for the award of the educational and scientific degree "Doctor". The dissertation itself will be of undoubted value for the training of specialists in this field and students, and for this reason it is advisable to publish it in a separate book.

Taking into account the balance between the contributions of the PhD student, their significance and the recommendations given, I give a positive assessment of the dissertation submitted for defense on "The role of foreign direct investment in accelerating the economic development of Bulgaria" by Mehmed Lyatif Rasim. It complies with the requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for the Implementation of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, which gives me grounds to propose to the esteemed members of the scientific jury to vote for the award of the degree of Doctor of Education and Science in the scientific specialty 3.8 Economics to the PhD student Mehmed Lyatif Rasim.

01.12.2023 Sofia

Member of the scientific jury:

/...../

Assoc. Prof. Dr. Tsvetan Madanski